

DOI: <https://doi.org/10.59546/18290744-2023.1-3-68>

ՄԱՐԹԱ ՄԵԼԻՔՍԵԹՅԱՆ

ՀՀ նստիկանության Երևան քաղաքի վարչության Մալաթիայի բաժնի անչափահասների գործերով և ընտանիքում բռնության կանխարգելման բաժանմունքի պետ, նստիկանության փոխգնդապետ, Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարանի քրեական իրավունքի և քրեադատավարության ամբիոնի հայցորդ

MARTHA MELIKSEYAN

Head of Juvenile Affairs and Domestic Violence Prevention Department of the Malatya Department of the Yerevan Police Department of the RA Police, Lieutenant Colonel of the Police, Applicant at the Chair of Criminal Law and Criminal Procedure of the Russian-Armenian/Slavic/University

МАРТА МЕЛИКСЕТЯН

Начальник отдела по делам несовершеннолетних и предупреждению домашнего насилия отдела управления «Малатия» Полиции города Еревана РА, подполковник полиции, соискатель кафедры уголовного права и уголовного процесса Российско-Армянского (Славянского) университета

**ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ԵՎ ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ
ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ**

**WAYS TO IMPROVE COOPERATION BETWEEN DEPARTMENTS FOR
JUVENILE AFFAIRS AND FOR THE PREVENTION OF DOMESTIC
VIOLENCE AND GUARDIANSHIP AND GUARDIANSHIP AUTHORITIES
IN THE FIELD OF PROTECTING THE RIGHTS OF CHILDREN
SUBJECTED TO VIOLENCE**

**ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА ОТДЕЛЕНИЙ
ПО ДЕЛАМ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ И ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ**

НАСИЛИЯ В СЕМЬЕ И ОРГАНОВ ОПЕКИ И ПОПЕЧИТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ ДЕТЕЙ, ПОДВЕРГШИХСЯ НАСИЛИЮ

Պետությունը բոլոր երեխաներին, որպես բնակչության ամենաանպաշտպան զանգվածի, պետք է երաշխավորի հասարակությունում ապահով և լիարժեք կյանքով ապրելու հնարավորություն: Այն դեպքերում, երբ հանցագործությունից տուժողն անչափահաս է, պետության միջամտությունը պետք է լինի այնպիսին, որ հետագա ինտեգրումը հասարակություն նրան դարձնի հասարակության լիիրավ անդամ և պիտանի անձ:

Հասարակությունում տեղի ունեցող փոփոխությունները պայմանավորել են երեխաների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության պետական քաղաքականության ձևավորման անհրաժեշտությունը: Դրա հետ մեկտեղ պետք է փաստել, որ այս ոլորտում առկա իրավիճակը բնութագրվում է հակասական տենդենցներով:

Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է երեխայի իրավունքների պաշտպանության եռաստիճան համակարգ՝ համայնքային, մարզային և ազգային մակարդակներում:

Համայնքային մակարդակում հիմնական դերակատարը խնամակալության և հոգաբարձության մարմինն է:

Մարզային մակարդակում հիմնական դերակատարները ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի ու տարածքային կառավարման նախարարների համատեղ հրամանով ստեղծված մարզպետարանների և Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմերի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժիններն են: Այս բաժիններից յուրաքանչյուրում աշխատում է բազմամասնագիտական խումբ, որի կազմում կա բժիշկ, մանկավարժ, հոգեբան, սոցիալական աշխատող և իրավաբան:

Ազգային մակարդակում գործում է Երեխայի իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովը, որի աշխատանքները համակարգվում են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից, իսկ հանձնաժողովի նախագահը ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարն է: Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են բոլոր պետական այն մարմիններն ու կազմակերպությունները, որոնք ունեն համապատասխան լիազորություններ երեխայի պաշտպանության և աջակցության հարցում: Բացի ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունից՝ այդ ցանկում են նաև ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, առողջապահության, արդարադատության, տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություններն ու Ոստիկանությունը:

Հանձնաժողովի նպատակն է նպաստել երեխայի իրավունքների և շահերի պաշտպանության միասնական պետական քաղաքականության ապահովմանը, աջակցել ՀՀ-ում երեխայի իրավունքների պաշտպանության ոլորտի պատասխանատու մարմինների գործունեության համակարգմանը:

Համաձայն գործող օրենսդրության՝ երեխաների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում իրենց գործառույթներն են իրականացնում նաև դատախազությունը, դատարանները, ոստիկանության ենթակա ստորաբաժանումների անչափահասների գործերով և ընտանիքում բռնության կանխարգելման բաժանմունքները, միասնական սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնները, առողջապահական հիմնարկները, կրթական հաստատությունները և այլն:

¹ Տես՝ Անչափահասների մասնակցությամբ գործերով մասնագիտացված քննիչների պատրաստման մոդուլներ, Մոդուլ 5՝ Սոցիալական աջակցության ոլորտ, Գ. Հովակիմյան, Է. Վիրապյան, Եր, 2017, էջ 8:

Պետք է նշել, որ երեխաների նկատմամբ բռնությունը դիտարկվում է ոչ միայն որպես քրեաիրավական, այլև որպես համալիր սոցիալական խնդիր, և ըստ այդմ՝ ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ ոչ միայն դրա հետևանքների վերացման, այլ նաև կանխարգելման ուղղությամբ:

ՀՀ ոստիկանության անչափահասների գործերով և ընտանիքում բռնության կանխարգելման ստորաբաժանումների հիմնական գործառույթներից մեկն է անչափահասների պաշտպանությունը հանցավոր ոտնձգություններից, 2018 թվականից՝ նաև «Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին» ՀՀ օրենքի (հետայսու՝ Օրենք) համատեքստում:

Սակայն անհրաժեշտ է արձանագրել, որ Հայաստանի Հանրապետությունում երեխաների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում լայնածավալ լիազորություններով և աշխատանքային մեխանիզմներով օժտված են խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովները, մասնավորապես՝ այդպիսիք սահմանում են ՀՀ ընտանեկան օրենսգիրքը, համաձայն ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունիսի 2-ի թիվ 631-Ն որոշման, որը հաստատում է խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների կանոնադրությունը և մի շարք այլ իրավական ակտեր: Համաձայն նշված որոշման՝ խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների խնդիրներն են՝

1) անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ քաղաքացիների, ինչպես նաև երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության ապահովումը:

2) երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու ու դաստիարակվելու իրավունքի ապահովումը:

3) կյանքի դժվարին իրավիճակում գտնվող, այդ թվում՝ առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության ապահովումը, այդ թվում՝ նրանց հրատապ օգնության, անհրաժեշտության դեպքում նաև անհապաղ տեղավորման ապահովումը:

4) Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով նախատեսված այլ խնդիրներ²:

Վերլուծությունը կատարվել է 2018 հունվարի 1-ից առ 2022 թվականի դեկտեմբեր ամիսն ընկած ժամանակահատվածում ոստիկանության Մալաթիայի բաժնի ԱԳ և ԸԲԿ բաժանմունքների և համայնքի խնամակալության ու հոգաբարձության մարմինների համատեղ աշխատանքների արդյունքների հիման վրա:

Համաձայն ՀՀ ընտանեկան օրենսգրքի 58-րդ հոդվածի՝

1. Երեխայի կյանքը կամ առողջությունը վտանգող անմիջական սպառնալիքի դեպքում խնամակալության և հոգաբարձության մարմինն իրավասու է անմիջապես երեխային վերցնելու ծնողներից (նրանցից մեկից) կամ այն անձանցից, որոնց խնամքին է հանձնված երեխան:

2. Երեխային վերցնելիս խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը պարտավոր է անհապաղ ապահովել երեխայի ժամանակավոր տեղավորումը և յոթ օրվա ժամկետում դիմել դատարան՝ ծնողներին (նրանցից մեկին) ծնողական իրավունքներից զրկելու կամ նրանց ծնողական իրավունքները սահմանափակելու հայցով:

Ըստ վերոհիշյալ կառավարության որոշման՝ երեխայի կյանքին կամ առողջությանն անմիջական վտանգ սպառնալու դեպքում երեխային վերցնում են ծնողներից կամ այն անձանցից, որոնց խնամքին է հանձնված երեխան, անհապաղ ապահովում են երեխայի ժամանակավոր տեղավորումը և 7-օրյա ժամկետում դիմում դատարան՝ ծնողներին (նրանցից մեկին)

² Տես՝ ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունիսի 2-ի թիվ 631-Ն որոշում, 8-րդ կետ:

ծնողական իրավունքներից զրկելու կամ նրանց ծնողական իրավունքները սահմանափակելու հայցով³:

Պետք է արձանագրել, որ 2018 թվականից ՀՀ ոստիկանության անչափահասների գործերով և ընտանիքում բռնության կանխարգելման ստորաբաժանումների և խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների համագործակցությունը ընդլայնվել է Օրենքի համատեքստում:

Անչափահասի կյանքին կամ առողջությանն անմիջական վտանգ սպառնալու և ընտանիքում անչափահասներին բռնության ենթարկելու դեպքերի համատեղ վերլուծությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների կանոնադրության 9-րդ կետի 22-րդ կետը հենց վերաբերվում է ընտանիքում կյանքին կամ առողջությանն անմիջական վտանգ սպառնալուն:

Նշված ժամանակահատվածում ՀՀ ոստիկանության Մալաթիայի բաժնի ԱԳ և ԸԲԿ բաժանմունքի և ԽՀՀ-րի իրականացված աշխատանքների վերլուծությունը հուսադրող չէ: Այն պայմանավորված է նրանով, որ քննարկվող ժամանակահատվածում ԽՀՀ-ի նախաձեռնությամբ չեն հայտնաբերվել ընտանիքներ, որտեղ ծնողների կողմից պատշաճ չեն կատարվում ծնողական պարտականությունները, ավելին՝ երեխաների կյանքին և առողջությանը ընտանիքում վտանգ է սպառնում: Բոլոր դեպքերում նման ընտանիքների հայտնաբերման ուղղությամբ լայնածավալ աշխատանքներ են իրականացվել ՀՀ ոստիկանության Մալաթիայի բաժնի մասնագիտացված ստորաբաժանումների ծառայողները, ավելին՝ վերջիններիս կողմից նշված ժամանակահատվածում բացահայտվել է անչափահասի թրաֆիքինգի մեկ դեպք, ֆիզիկական ուժեղ ցավ և հոգեկան տառապանք պատճառելու 6 դեպք, երեխայի խնամքի և դաստիարակության պարտականությունները չկատարելու 2 դեպք, որոնց առթիվ նախկին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 132.2 հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կետով և 119-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով հարուցվել են քրեական գործեր և ուղարկվել նախաքննության, գործող ՀՀ քրեական օրենսգրքի 196 հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով, 247-րդ հոդվածի 2-րդ մասի հատկանիշներով դեպքերը արձանագրվել են, որոնցով քրեական վարույթ է նախաձեռնվել: Ավելին՝ նշված դեպքերով համապատասխան իրազեկում է ուղարկվել համայնքի ԽՀՀ և մինչև հանձնաժողովի նիստի կայացումը ՀՀ ոստիկանությունը միջոցներ է ձեռնարկել երեխաներին ծնողներից վերցնելու ուղղությամբ, անհապաղ ապահովել են երեխաների ժամանակավոր տեղավորումը:

Բնականաբար, գործնականում օրենքի կիրառումը թույլ է տալիս կատարել որոշակի եզրահանգումներ, վերհանել ընթացակարգային թերություններն ու բացթողումները և դրա հիման վրա, իրականացնելով համապատասխան վերլուծություններ, մշակել ՀՀ ոստիկանության մասնագիտացված ստորաբաժանումների և համայնքների խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների համագործակցության կատարելագործմանն ուղղված մի շարք առաջարկություններ:

Ինչպես արդեն նշվել էր, ՀՀ կառավարության 02.06.2016 թվականի որոշմամբ սահմանվել են խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների կանոնադրությունը, համաձայն որի ՀՀ ոստիկանության ներկայացուցիչները այլևս չեն համարվում հանձնաժողովների կազմում պարտադիր անդամ, ինչը, իհարկե, մեր դիտարկմամբ գործնականում մի շարք խնդիրներ է առաջացնում: Խոսքը մեծապես վերաբերվում է երեխաների իրավունքների պաշտպանության պարտականությունների կատարման արդյունավետությանը, ու 2018 թվա-

³ Տես՝ ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունիսի 2-ի թիվ 631-Ն որոշում, 9-րդ կետի 22-րդ ենթակետ:

կանից գործնականում կիրառվող Օրենքի շրջանակում խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների, ՀՀ ոստիկանության տարածքային ստորաբաժանումների լիազորությունների իրականացման մեխանիզմների արդյունավետության բարձրացմանը:

Սակայն, կիրառման մեխանիզմների բացակայության պատճառով դեռևս կան չլուծված խնդիրներ:

Հիշյալ դեպքերում ՀՀ ոստիկանության և համայնքների ԽՀՀ-ների համատեղ աշխատանքային գործունեությունը մեծապես սահմանված է Օրենքով:

Օրենքով սահմանված է այն, որ ՀՀ ոստիկանությունը կայացնում է օրենքի 7-րդ հոդվածով նախատեսված անհետաձգելի միջամտության որոշումներ, ինչպես նաև հսկողություն է իրականացնում անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումների համապատասխան պահանջների կատարման նկատմամբ՝ ոստիկանության պետի սահմանած կարգին համապատասխան:

Երեք տարվա աշխատանքային գործունեության շրջանակում բոլոր այն դեպքերում, երբ բռնությունից ենթարկված անձինք եղել են անչափահասներ և ընտանիքում բռնություն գործադրած անձանց նկատմամբ կիրառվել է անհետաձգելի միջամտության որոշումներ, այդ մասին անհապաղ տեղեկացվել են տարածքային խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովները, սակայն այդ դեպքերից և ոչ մեկի դեպքում ԽՀՀ արտահերթ և հրատապ նիստեր չեն հրավիրվել, իրավիճակը չի ուսումնասիրվել և չի գնահատվել, հետևաբար, օրենքով և իր կանոնադրությամբ նախատեսված գործողություններ միջոցներ չեն ձեռնարկվել:

Անհրաժեշտ է ուսումնասիրել այն դեպքերը, երբ ոստիկանությունը ընտանիքի մեկ անդամը մյուսի նկատմամբ բռնություն կիրառելու դեպքում, և բռնության կրկնման կամ շարունակման անմիջականորեն սպառնացող վտանգի մասին հիմնավոր ենթադրություն առկայության դեպքում, ընտանիքի մյուս անդամի կյանքի և առողջության ապահովման նպատակով անհապաղ կայացնում է անհետաձգելի միջամտության որոշում, և անմիջականորեն սպառնացող վտանգի տակ գտնվող անչափահաս կամ անգործունակ անձ է, ապա պետք է այդ որոշման պատճենը և համապատասխան արձանագրությունն անհապաղ ուղարկի խնամակալության և հոգաբարձության մարմնին, որը, գնահատելով իրավիճակը, պետք է ձեռնարկի օրենքով և իր կանոնադրությամբ նախատեսված գործողություններ: Ավելին, եթե անհետաձգելի միջամտության որոշումը կիրառվում է անչափահաս կամ անգործունակ անձի հետ համատեղ բնակվող միակ օրինական ներկայացուցչի նկատմամբ, ապա երեխաների և անգործունակ անձանց ժամանակավոր խնամքը կազմակերպում է խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը՝ որոշման պատճենն ստանալուց հետո՝ հնարավորին չափ սեղմ ժամկետում, բայց ոչ ավելի, քան 24 ժամում՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ առաջնորդվելով նրանց շահերով:

Գործնականում այս առումով կարող են առաջանալ մի շարք ընթացակարգային բարդություններ: Օրինակ, խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի աշխատանքային ժամի ավարտին պես կամ ոչ աշխատանքային օրերին ոստիկանության կողմից նմանատիպ դեպքեր հայտնաբերելու և անհապաղ անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնելու դեպքում, ըստ էության, ոստիկանությունը, բացառությամբ խնամակալության և հոգաբարձության մարմնին դեպքի մասին իրազեկելու, որևէ այլ լիազորությամբ օժտված չէ: Անգամ հայտնելու դեպքում խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը բոլոր դեպքերով արձագանքում է սովորական աշխատանքային ընթացակարգով, այնինչ օրենքով նախատեսված է անհապաղ և անհետաձգելի գործողությունների կատարումը առավելապես այն դեպքերում, երբ ընտանիքում բռնության ենթարկվածն անչափահաս է: Պարբերաբար անցկացվող քննարկումներ

րին սույն հարցն մեր կողմից բարձրացվել է, պարզվել է, որ ԽՀՀ աշխատում է հասարակական հիմունքներով, հանձնաժողովի անդամներն աշխատանքային օրվա ավարտից հետո որևէ իրավական ակտով լրացուցիչ աշխատանքներ իրականացնելու պարտավորություն չեն կրում: Եթե ընտանիքում բռնություն գործադրողն անչափահասի հետ համատեղ բնակվող միակ օրինական ներկայացուցիչն է և բռնության կրկնման կամ շարունակման վտանգ կա, ապա անհրաժեշտություն է առաջանում բռնության ենթարկված երեխայի կյանքի և առողջության անվտանգության ապահովման նպատակով նրան տեղափոխել երեխանի ժամանակավոր խնամքի կենտրոններից որևէ մեկը, իսկ նման պայմաններում նշված հարցի կարգավորումն օրենսդրական մակարդակով վերապահված է խնամակալության և հոգաբարձության մարմնին:

Կասկածից վեր է, որ խախտվում է երեխայի լավագույն շահերի առաջնահերթության սկզբունքը, ինչն անթույլատրելի է: Ոստիկանության լիազորությունները չպետք է սահմանափակված լինեն, ըստ էության, միայն նախազգուշացման կամ անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնելու, վերջինիս, ինչպես նաև պաշտպանական որոշման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու, ինչպես նաև կանխարգելիչ հաշվառում իրականացնելու հնարավորությամբ:

Գործնականում բացառություն չեն կազմում այն դեպքերը, երբ ընտանիքում երեխայի կյանքին և առողջությանը սպառնացող վտանգը կարող է թելադրել ոստիկանության ծառայողին անհապաղ երեխային ընտանիքից հեռացնել մինչև խնամակալության և հոգաբարձության մարմնին այդ մասին իրազեկելը:

Մեր համոզմամբ՝ ոստիկանության լիազորությունները չպետք է սահմանափակված լինեն ըստ էության միայն նախազգուշացման կամ անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնելու, վերջինիս, ինչպես նաև պաշտպանական որոշման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու, ինչպես նաև կանխարգելիչ հաշվառում իրականացնելու հնարավորությամբ:

ԽՀ հանձնաժողովները կատարում են համայնքում երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության վիճակի մշտադիտարկում՝ ընդհանուր առմամբ և համայնքում բնակվող այն ընտանիքների հայտնաբերում, որոնցում առկա է երեխայի իրավունքների կամ շահերի խախտման վտանգ և այդ ընտանիքներում ապրող երեխաների իրավիճակի հատուկ մշտադիտարկում՝ միասնական սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնների, հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների, երեխաների խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատությունների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարանների, իսկ Երևանում՝ Երևանի քաղաքապետարանի հետ համագործակցությամբ, ընդ որում՝ մշտադիտարկման ժամկետները և հաճախականությունը սահմանվում են՝ ըստ կարիքի՝ ելնելով իրավիճակից, որի մասին ամեն երեխայի համար ընդունվում է առանձին որոշում, իսկ դրանց արդյունքները, ըստ անհրաժեշտության, կարող են ներկայացվել և քննարկվել երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովում⁴: Պետք է նշել, որ մշտադիտարկման կարգ որևէ իրավական ակտով սահմանված չէ:

Այսպիսով, առաջարկվում է՝

- ՀՀ ընտանեկան օրենսգրքի 58-րդ հոդվածը համալրել ոստիկանության կողմից վերոհիշյալ լիազորությունները ստանձնելու հնարավորությամբ:

- Առաջարկվում է 02.06.2016 թ. ՀՀ կառավարության 631-Ն որոշմամբ հաստատված կանոնադրության 14-րդ կետում կատարել լրացումներ, նախատեսելով ՀՀ ոստիկանության

⁴ Տես՝ ՀՀ կառավարության թիվ 631-Ն որոշում, 15-րդ կետ:

ներկայացուցչի պարտադիր ընդգրկումը հանձնաժողովի կազմում: Առաջարկվում է վարչական շրջաններում ստեղծել արագ արձագանքման խմբեր, որոնք բաղկացած կլինեն ՀՀ ոստիկանության ներկայացուցչից, ԽՀՀ անդամներից որևի մեկից (սահմանել հերթապահություն), միասնական սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնների սոցաշխատողներից, - մշակել երեխայի հանդեպ բռնության երևույթի վերացմանն ուղղված շահագրգիռ մարմինների համաձայնեցված գործունեության կառուցակարգեր (մեխանիզմներ), խոսքը մեծապես վերաբերվում է ԽՀՀ-ի և ՄՍԾՏԿ-ների կողմից մշտադիտարկումների իրականացման կարգը սահմանող ենթաօրենսդրական ակտերի մշակմանը:

Annotation. The article discusses the problem of the imperfection of legislation and mechanisms of cooperation between departments for juvenile affairs and for the prevention of domestic violence and guardianship and guardianship authorities in the field of protecting the rights of children who have been subjected to violence. Proposals for improving legislation and cooperation mechanisms are presented, based on the conclusions and research of the author in the course of the author's practical activities.

Аннотация. В статье анализируется проблема несовершенства законодательства и механизмов сотрудничества по делам несовершеннолетних и по предупреждению насилия в семье и органов опеки и попечительства в сфере защиты прав детей, подвергшихся насилию. Представлены предложения по совершенствованию законодательства и механизмов сотрудничества, основанные на выводах и исследованиях автора, полученных в ходе практической деятельности автора.

Բանալի բառեր - անչափահաս, բռնություն, ընդանիք, համագործակցություն, ոստիկանություն, խնամակալության և հոգաբարձության մարմին:

Keywords: *minor, violence, cooperation, police, guardianship and guardianship authorities.*

Ключевые слова: *несовершеннолетний, насилие, сотрудничество, полиция, органы опеки и попечительства.*

Մեղիքության Մ. - ՀՀ ոստիկանության Երևան քաղաքի վարչության Մալաթիայի բաժնի անչափահասների գործերով և ընտանիքում բռնության կանխարգելման բաժանմունքի պետ, ոստիկանության փոխգնդապետ, Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարանի քրեական իրավունքի և քրեադատավարության ամբիոնի հայցորդ, էլ. հասցե՝ marta2209@yandex.com:

Ներկայացվել է խմբագրություն 30.03.2023 թ., տրվել է գրախոսության 30.03.2023 թ., երաշխավորվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի դատավոր, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆ., ՀՀ վաստակավոր իրավաբան Ս. Ավետիսյանի կողմից, ընդունվել է տպագրության 19.04.2023 թ.: